

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt pn. **Wyzwania zrównoważonego użytkowania terenu na przykładzie województwa śląskiego - scenariusze 2050** realizowany w ramach: poddziałania 1.1.1 *Projekty badawcze z wykorzystaniem metody foresight* Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

RAPORT CZĄSTKOWY „UŻYTKOWANIE TERENU”

SCENARIUSZE
2050

Gliwice, 02 kwiecień 2010.

ZESPÓŁ OPRACOWUJĄCY:

Katedra Urbanistyki i Planowania Przestrzennego
Wydział Architektury
Politechnika Śląska

SPIS TREŚCI:

1	Stan istniejący (statycznie / statystycznie):.....	4
1.1	Struktura sieci osadniczej:	4
1.1.1	Struktura sieci osadniczej o wysokim stopniu policentryczności,	4
1.1.2	Struktura o wysokim stopniu różnicowania jednostek osadniczych,	5
1.1.3	Struktura o wysokim stopniu spójności przestrzenno-funkcjonalnej,	5
1.1.4	Struktura sieciowa – modelem opisującym strukturę przestrzenną regionu,	6
1.2	Strefy o różnym użytkowaniu terenu,.....	6
1.2.1	Strefy zurbanizowane	6
1.2.2	Strefy niezurbanizowane	8
1.3	Struktura obsługi infrastrukturalnej.....	9
1.3.1	Obsługa regionu województwa śląskiego w zakresie zaopatrzenia w media (woda, energia elektryczna, telekomunikacja, odprowadzenie ścieków, usuwanie odpadów)	9
1.3.2	Obsługa obszarów w zakresie transportu	9
2	Zidentyfikowane tendencje (pozytywne / negatywne) zmian w strefach użytkowania terenu (stref funkcjonalnych):	9
2.1	Tendencje zmian na płaszczyźnie społecznej / politycznej / gospodarczej / organizacyjnej – w aspekcie przestrzennym,.....	9
2.2	Tendencje zmian na płaszczyźnie przestrzennej,	10
2.2.1	Tendencje urbanizacyjne	10
2.2.2	Tendencje zmian struktury stref przemysłowo-składowych	11
2.3	Tendencje zmian w zakresie obsługi infrastrukturalnej:	12
2.3.1	zmiany w zakresie obsługi w zakresie zaopatrzenia w media, [wd.4.], [wd.5.].....	12
2.3.2	zmiany w zakresie obsługi transportowej,.....	12
3	Obszary problemowe (podsumowanie): [wp.7.].....	13
3.1	Obszary nowej urbanizacji (suburbanizacji, stref specjalizowanych)	13
3.2	Obszary restrukturyzacji osadnictwa.....	13
3.3	Obszary restrukturyzacji przemysłu,	13
3.4	Obszary strukturalnie słabego rolnictwa,	13
3.5	Obszary turystyki i rekreacji (czasu wolnego),	13
3.6	Obszary zagrożeń środowiskowych oraz występowania zjawisk kryzysowych,	13
4	Cele polityki przestrzennej (zapisane w innych dokumentach, planach, projektach, programach):	13
4.1	Cele w skali europejskiej i krajowej,.....	13
4.2	Cele rozwoju w skali regionalnej,	13
4.2.1	Strategia rozwoju województwa śląskiego:.....	13
4.2.2	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa:.....	14
4.2.3	Cele – regionalnego programu operacyjnego	14
4.2.4	Cele planowania przestrzennego:	15
5	Proponowane wskaźniki / mierniki:.....	15
5.1	Wskaźniki ekonomiczne [AE].....	15
5.2	Wskaźniki demograficzne / jakości życia [AE].....	15
5.3	Wskaźniki środowiskowe [GiG].....	15
5.4	Wskaźniki dostępności:	15
5.5	Wskaźniki przestrzenne; powierzchnie terenów:	15

Założenia / definicje:

Użytkowanie terenu – sposób zagospodarowania terenu wynikający z funkcji realizowanej na danym terenie.

Obszar badania – teren całego regionu województwa śląskiego.

Poniższe tezy/punkty mają charakter założeń, diagnoz oraz hipotez, które powinny być przedmiotem weryfikacji zgodnie z przyjętymi metodami badawczymi, opierającymi się na badaniach (statystycznych, jakościowych, ilościowych) tworzących bazę danych wyjściowych skorelowanych z informacją przestrzenną, zgeneralizowaną / uszczegółowioną w stopniu dostosowanym do skali zagadnienia, potrzeb oraz możliwości określonych ramami projektu.

1 Stan istniejący (statycznie / statystycznie):

1.1 Struktura sieci osadniczej:

1.1.1 Struktura sieci osadniczej o wysokim stopniu policentryczności,

- Struktura sieci osadniczej województwa śląskiego – zdecentralizowana,

Sieć osadnicza województwa – zdecentralizowana w skali kraju i województwa; wyznaczone w ramach Skonsolidowanego Obszaru Metropolitalnego cztery obszary metropolitalne¹: aglomeracja górnośląska, częstochowska, bielska, rybnicka oraz pasma rozwoju (korytarze transportowo-osiedleńcze); każdy z tych obszarów charakteryzują odmienne cechy, charakter, warunki rozwoju; wielość struktur o charakterze sieciowym, liniowym / pasmowym,

- Wielkość i liczba jednostek osadniczych regionu wpływa na wysoki stopień policentryczności,

Pod pojęciem policentryczności w ujęciu przestrzennym rozumie się cechę układów osadniczych polegającą na wysokim stopniu zrównoważenia roli i rangi poszczególnych jednostek względem siebie. Zgodnie z badaniami ESPON² przestrzeń

¹ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa.

² ESPON 2005 : ESPON 111. Potential for polycentric development in Europe, final report revised version 2005; NORDREGIO, Stockholm., mapa 3.4.

Polski cechuje jeden z najwyższych stopni policentryczności w skali europejskiej. W zaktualizowanej Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju³ cecha ta została uznana jako wyróżnik przestrzeni Polski, a jednocześnie element sprzyjający rozwojowi. W obrębie przestrzeni Polski region województwa śląskiego cechuje się jeszcze wyższym stopniem policentryczności, który wynika z braku dominacji jednego miasta stołecznego oraz względnie równomiernym (zbalansowanym) rozmieszczeniem jednostek osadniczych.

- Jednostki osadnicze są zróżnicowane w stopniu umożliwiającym ich specjalizację, *Wysoki stopień policentryczności oraz zróżnicowania poszczególnych jednostek osadniczych będące wynikiem rozwoju historycznego, charakteru, dostępności (i innych cech) pozwala na utrzymanie ich odrębności / specyfiki oraz dalszej specjalizacji. Zróżnicowanie to wynika z różnego stopnia nasycenia przestrzeni określonymi funkcjami. Proces specjalizacji w tym samym stopniu dotyczyć może jednostek osadniczych, jak i pewnych stref funkcjonalnych; specjalizacja (jednostek i stref) jest tendencją zmian w użytkowaniu terenu.*

1.1.2 Struktura o wysokim stopniu zróżnicowania jednostek osadniczych,

- Stopień zróżnicowania jednostek osadniczych umożliwia dywersyfikację funkcji / użytkowania terenu,

Policentryczność, decentralizacja i zróżnicowanie jednostek stwarza dobre warunki uzyskania wysokich korzyści w skali województwa poprzez komplementarność funkcjonalną miast zajmujących różne poziomy hierarchii; układ taki pozwala dodatkowo w większym stopniu na włączenie w procesy rozwoju mniejszych jednostek osadniczych, które powinny być zdolne do poszukiwania własnych celów i kierunków rozwoju (hipoteza).

1.1.3 Struktura o wysokim stopniu spójności przestrzenno-funkcjonalnej,

- Spójność / kohezja – jako cecha będąca wyróżnikiem w skali regionalnej,

Przestrzeń regionu województwa śląskiego cechuje się wysokim stopniem kohezji przestrzennej, wynikającej przede wszystkim ze zbalansowanego i policentrycznego

³ Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, Warszawa 2005.

układu sieci osadniczej oraz silnych powiązań funkcjonalnych i infrastrukturalnych. Przestrzeń regionu województwa śląskiego jest gęsto pokryta sieciami infrastrukturalnymi, transportowymi i komunikacyjnymi. Sieci te są silnym czynnikiem umożliwiającym i stymulującym dalsze powiązania i sprzężenia, sprzyjające spójności przestrzennej i funkcjonalnej. [wd.1.].

- Dostępność – jako cecha warunkująca spójność oraz rozwój w skali regionalnej, *Sieć osadnicza regionu województwa śląskiego należy do obszarów o wysokim stopniu dostępności komunikacyjnej i transportowej; Dostępność ta jest czynnikiem sprzyjającym kohezji przestrzenno-funkcjonalnej. Podnosi też atrakcyjność i konkurencyjność całego obszaru, stając się czynnikiem stymulującym rozwój.*

1.1.4 Struktura sieciowa – modelem opisującym strukturę przestrzenną regionu,

Przestrzeń regionu województwa śląskiego, w tym obszarów metropolitalnych posiada cechy przestrzeni sieciowej – to znaczy takiej, w której jednostki osadnicze posiadają cechy: policentryczności, spójności, dywersyfikacji, dostępności; przestrzeń tego typu cechuje duża odporność na zmiany i adaptacyjność do zmieniających się warunków: regres jednego z elementów struktury nie musi prowadzić do regresu całej struktury (tychizm przestrzeni),

1.2 Strefy o różnym użytkowaniu terenu,

1.2.1 Strefy zurbanizowane

- Strefy osadnictwa miejskiego (tereny zabudowy mieszkaniowej)

Tereny zabudowy mieszkaniowej osadnictwa miejskiego – jednym z kluczowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej aglomeracji górnośląskiej; decydującym min. o jakości życia mieszkańców.

Pola badawcze:

Ocena struktury zabudowy mieszkaniowej (statystycznie: jednorodzinna, wielorodzinna itp.) Skala nowych terenów przeznaczonych na realizację funkcji mieszkaniowych ich adekwatność w stosunku do realnych potrzeb i możliwości;

Ocena polityk mieszkaniowych prowadzonych na szczeblu regionalnym i lokalnym, pod względem spójności, konkurencyjności;

Ocena skali i skuteczności polityk i programów wobec istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej (rewitalizacji terenów mieszkaniowych). [wp.1.], [wp.2.],

- Strefy osadnictwa wiejskiego

Tereny osadnictwa wiejskiego podlegają w ostatnich latach głębokim przemianom; zmianom podlega zarówno struktura przestrzenna jak i funkcjonalna; tereny osadnictwa wiejskiego w większym stopniu dotyczą procesy depresji demograficznej (hipoteza),

Pola badawcze:

Ocena specyfiki procesów urbanizacji w stosunku do urbanizacji na terenach osadnictwa miejskiego, czy urbanizacji na innych terenach w kraju; identyfikacja „śląskiej” specyfiki rozwoju przestrzennego i restrukturyzacji stref osadnictwa wiejskiego. [wp.1.], [wp.2.],

- Strefy suburbanizacji

Suburbanizacja - „urbanizacja przedmieść” jest naturalną fazą rozwoju przestrzennego ośrodków miejskich, zwłaszcza w ramach obszarów funkcjonalnych obszarów metropolitalnych. Urbanizacja przedmieść obejmuje zarówno rozwój funkcji mieszkaniowych, jak i funkcji usługowych i obsługujących (przemysłowych, infrastrukturalnych i innych).

Pola badawcze:

Identyfikacja „śląskiej” specyfiki suburbanizacji; ocena jej wpływu na przekształcenia istniejących terenów zurbanizowanych w tym centrów miast. [wp.1.], [wp.2.],

- Strefy przemysłowo-składowe,

Tereny przemysłowe (tradycyjnie charakterystyczne dla regionu województwa śląskiego) podlegają silnym zmianom jakościowym i ilościowym;

Funkcje przemysłowe, stanowią nadal jeden z ważniejszych obszarów problemowych regionu województwa śląskiego; pomimo wielu lat restrukturyzacji gospodarczej, obszary przemysłowe i poprzemysłowe nadal wymagają szczególnej uwagi; działania rekultywacji, rehabilitacji i rewitalizacji – przez dłuższy czas będą decydować o atrakcyjności i konkurencyjności całego regionu, o jego wizerunku oraz możliwości absorpcji nowych innowacyjnych gałęzi gospodarki (hipoteza); będą miały także istotny wpływ na kształtowanie uciążliwości oraz zagrożeń środowiskowych.

Pola badawcze:

Ocena rezultatów restrukturyzacji gospodarczej i przestrzennej stref o funkcji przemysłowo-składowej. [wp.3.], [wp.4.], [wp.6.], [wp.9],

- Strefy specjalizowane

Niezależnie od specjalizacji jednostek osadniczych proces ten może w większym stopniu dotyczyć określonych stref i obszarów funkcjonalnych (monofunkcyjnych): parków technologicznych, parków przemysłowych, dzielnic naukowo-badawczych, terenów wojskowych i powojskowych; w coraz większym stopniu decydować one będą o pozycji konkurencyjnej regionu,

1.2.2 Strefy niezurbanizowane

- Strefa żywielska,

Tereny rolne (grunty orne, łąki, pastwiska, specjalistyczne gospodarstwa rolne) wobec antropopresji, presji urbanizacji, zapotrzebowaniu rynku; tereny narażone na konkurencję między intensywnym, specjalistycznym rolnictwem a nowymi funkcjami: zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej,

Tereny ogrodów i sadów, ośrodków intensywnej hodowli, ferm, ogrodnictwa, ośrodków specjalistycznych, w tym ogrodów działkowych podlegają przemianom sposobu użytkowania, zagospodarowania terenu;

Pola badawcze:

Ocena skali przekształceń terenów rolnych na funkcje produkcji żywnościowej o charakterze specjalistycznym oraz przekształceń na tereny w ramach strefy zurbanizowanej (mieszkaniowej, przemysłowej, innej). [wp.1.], [wp.3.]

- Strefa funkcji czasu wolnego (turystyka i rekreacja)

Funkcje czasu wolnego (funkcje rekreacyjne, turystyczne) – związane z różnego rodzaju aktywnościami, wymagającymi określonych warunków przestrzennych; obszary górskie (Beskidy, Jura Krakowsko-Częstochowska), obszary leśne (Lasy Lublinieckie, Lasy Kobiórskie) obszary wodne i inne; zachowują swoją atrakcyjność z uwagi na dobrą dostępność (komunikacyjną, transportową oraz powszechność dopuszczenia do użytkowania), atrakcyjność krajobrazową, walory środowiskowe;

- Strefy systemu ekologicznego,

Tereny chronione prawnie, tereny cenne przyrodniczo, tereny ekologicznego systemu obszarów chronionych; województwo śląskie obejmuje obszary bardzo zróżnicowane pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, obszary bardzo cenne przyrodniczo i środowiskowo (powierzchnia obszarów objętych ochroną przewyższa średnią krajową); jednocześnie są to obszary poddane silnej antropopresji i urbanizacji; strefy czasu wolnego oraz systemu ekologicznego są wartością (dobrem) publicznym – wymagającym szczególnej ochrony (zgodnie z ogólnymi celami planowania przestrzennego) [wp.10]

1.3 Struktura obsługi infrastrukturalnej

1.3.1 Obsługa regionu województwa śląskiego w zakresie zaopatrzenia w media (woda, energia elektryczna, telekomunikacja, odprowadzenie ścieków, usuwanie odpadów)

Zaopatrzenie regionu województwa śląskiego w media jest na bardzo dobrym (choćby zróżnicowanym) poziomie; region jest także miejscem przebiegu linii tranzytowych o znaczeniu strategicznym.

Pola badawcze:

Ocena wpływu (barier i stymulatorów rozwoju) czynników infrastruktury technicznej na procesy rozwoju i urbanizacji przestrzeni regionu województwa śląskiego [wd.5.],

1.3.2 Obsługa obszarów w zakresie transportu

- Transport drogowy [wd.1.], [wd.2.],
- Transport kolejowy,
- Inne rodzaje transportu (lotniczy, wodny)

Ocena stanu istniejącego obsługi transportowej w zakresie transportu drogowego, kolejowego i innego

2 Zidentyfikowane tendencje (pozytywne / negatywne) zmian w strefach użytkowania terenu (stref funkcjonalnych):

2.1 Tendencje zmian na płaszczyźnie społecznej / politycznej / gospodarczej / organizacyjnej – w aspekcie przestrzennym,

Pola badawcze:

czynniki te winny być poddane ocenie w takim zakresie, w jakim mogą one wpływać na kształtowanie potrzeb dotyczących sposobu użytkowania terenu; (np. jakości życia mieszkańców, bezpieczeństwa ludzi i mienia i inne),

2.2 Tendencje zmian na płaszczyźnie przestrzennej,

2.2.1 Tendencje urbanizacyjne

- zmiany struktury terenów mieszkaniowych

Należy spodziewać się rosnącego znaczenia zagadnień rewitalizacji i restrukturyzacji istniejących terenów osadnictwa miejskiego (hipoteza); w tym towarzyszących im funkcji usługowych, publicznych (zmiany jakościowe, gentryfikacja); Niezależnym nurtem nadal będzie tworzenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej

Pola badawcze:

Ocena zmian struktury funkcji mieszkalnych zgodnie z przyjętą typologią (np. zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jednorodzinnej, realizowanej w ramach zorganizowanej działalności gospodarczej, socjalnej, „TBS”, spółdzielczych, developerskich itp); Ocena procesów gentryfikacji (ilościowo i jakościowo) w obszarach miejskich. [wp.1.], [wp.2.],

- Zmiany w strukturze centrów miast

Należy spodziewać dalszego regresu tradycyjnych centrów miejskich; terenów publicznych, usług publicznych, które w coraz większym stopniu znajdować się będą pod wpływem usług „FIRE”, „WOH”; procesy będące wynikiem procesów suburbanizacji; przeobrażenia struktur przestrzennych – wywołane zmianą struktury funkcji usługowych, gospodarczych („model rybnicki”, „model katowicki”, „model bytomski”); ocena dostępności do usług tradycyjnych i nowego typu,

- Suburbanizacja

Suburbanizacja obejmuje obrzeża obszarów metropolitalnych oraz pasma rozwoju; jest zjawiskiem trwałym (choć tempo procesu jest zmienne); jest zjawiskiem będącym szansą emancypacji terenów obrzeżnych i włączeniu ich w procesy metropolitalne; może być jednocześnie procesem dewastującym cenne tereny wysokiej dostępności („Urban sprawl” – czynniki obniżający efektywność wykorzystania terenu, podnoszący koszty realizacji oraz utrzymania zabudowy; czynnikiem o negatywnych efektach dla

walorów środowiskowych oraz krajobrazu); Suburbanizacja jest dominującą tendencją rozwoju przestrzennego aglomeracji; w jej ramach realizowane są nowe funkcje mieszkaniowe, usługowe i obsługujące. Czynnikiem ten może być czynnikiem pozytywnym pod warunkiem zachowania zasad planowej gospodarki przestrzennej, zapobiegania zjawiskom negatywnym,

Pola badawcze:

Ocena skali zjawiska; identyfikacja problemu, ocena specyfiki suburbanizacji przestrzeni regionu województwa śląskiego

- Zmiany w strukturze osadnictwa wiejskiego,

Osadnictwo wiejskie podlega równolegle dwóm procesom: koncentracji i konsolidacji funkcji rolnych oraz presji urbanizacji; koncentracji produkcji rolnej towarzyszy postępująca specjalizacja rolna (terytorialna i funkcjonalna); postępująca presja „nowej” urbanizacji na terenach wiejskich związana jest z realizacją różnych funkcji, w tym, w szczególności: funkcji mieszkaniowych niezwiązanych z tradycyjną zabudową zagrodową, oraz funkcji rekreacyjnych (agroturystyka i inne) [wp.1.]

2.2.2 Tendencje zmian struktury stref przemysłowo-składowych

- kierunki i skala przemian funkcji tradycyjnego przemysłu,

przemiany struktury terenów przemysłowo-składowych podlegają procesom restrukturyzacji, modernizacji i rewitalizacji; przekształcenia i modernizacji terenów przemysłowych i zdegradowanych; przekształcenia rewitalizacyjne z przeznaczeniem terenów poprzemysłowych i zdegradowanych na inne nowe funkcje (nie tylko przemysłowe) odpowiadające potrzebom rynkowym [wp.3.], [wp.4.],

- nowe gałęzie gospodarki,

Pola badawcze:

ocena stopnia innowacyjności w gospodarce, przemyśle; tempo wprowadzania nowych rozwiązań technologicznych, organizacyjnych itp.; analiza porównawcza regionu w stosunku do „obszaru konkurencyjnego” (innych regionów w kraju i za granicą)

- strefy specjalizowane

powstawanie stref specjalizowanych (zwłaszcza nowych gałęzi przemysłu, nowych technologii, innowacyjności), stref w ramach SSE, parków technologicznych,

inkubatorów przedsiębiorczości, zintegrowanych ośrodków naukowo-badawczych, i innych.

2.3 Tendencje zmian w zakresie obsługi infrastrukturalnej:

2.3.1 zmiany w zakresie obsługi w zakresie zaopatrzenia w media, [wd.4.], [wd.5.]

2.3.2 zmiany w zakresie obsługi transportowej,

- Rozbudowa systemów transportowych

Rozbudowa systemów transportowych (samochodowych) wpływa na zmiany struktury przestrzennej, tworząc strefy lepszej dostępności i atrakcyjności; wzmocnienie pasm / korytarzy rozwoju; wzmocnienie pasm może spowodować zmiany struktury przestrzennej w skali regionalnej (hipoteza);

Poprawa warunków obsługi transportowej (samochodowej); Rozbudowa sieci autostrad i dróg krajowych, wojewódzkich i lokalnych poprawia warunki dostępności / spójności oraz podnosi atrakcyjność inwestycyjną całego regionu województwa śląskiego, [wd.2.],

- Stagnacja i regres w zakresie transportu kolejowego

Stagnacja i regres w zakresie transportu kolejowego obniża atrakcyjność obszaru

- Stagnacja w zakresie transportu publicznego

Zagrożenie utraty spójności transportu publicznego w obszarze województwa – zagrożeniem pogorszenia warunków dostępności w skali regionu województwa śląskiego, a zwłaszcza obszarów metropolitalnych: autobus, tramwaj (model „gliwicki”), [wd.3.]

3 Obszary problemowe (podsumowanie): [wp.7.]

3.1 Obszary nowej urbanizacji (suburbanizacji, stref specjalizowanych)

3.2 Obszary restrukturyzacji osadnictwa

3.3 Obszary restrukturyzacji przemysłu,

3.4 Obszary strukturalnie słabego rolnictwa,

3.5 Obszary turystyki i rekreacji (czasu wolnego),

3.6 Obszary zagrożeń środowiskowych oraz występowania zjawisk kryzysowych,

4 Cele polityki przestrzennej (zapisane w innych dokumentach, planach, projektach, programach):

4.1 Cele w skali europejskiej i krajowej,

- polityki i strategii przestrzenne (koncepcja przestrzennego zagosp. kraju i inne),
- polityki i strategii sektorowe (zdefiniowane w dokumentach resortowych, szczegółowych, specjalistycznych),

4.2 Cele rozwoju w skali regionalnej,

4.2.1 Strategia rozwoju województwa śląskiego⁴:

- I. Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa,*
- II. Wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej,*
- III. Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych i wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych,*
- IV. Rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury,*
- V. Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią,*
- VI. Rozwój współpracy międzyregionalnej w zakresie planowania przestrzennego.*

⁴ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020, uchwalona Uchwałą nr II/37/6/2005 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 4 lipca 2005.

4.2.2 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa⁵:

- Cele ogólne:

- osiągnięcie trwałej i wysokiej konkurencyjnej pozycji województwa śląskiego (po przebudowie struktury przestrzennej), jako jednego z kilku centrów rozwoju cywilizacyjnego Polski XXI wieku, ważnego i atrakcyjnego regionu Środkowej Europy,
- uzyskanie wizerunku województwa o przestrzennych warunkach realizujących zasady zrównoważonego rozwoju, sprawiedliwości i efektywności oraz bezpieczeństwa,
- uzyskanie przestrzeni o wysokich walorach estetycznych architektury i krajobrazu, czerpiących z dziedzictwa przyrody i kultury oraz nadający przestrzeni indywidualny wyraz.

- Cele:

- I. Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa
- II. Wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej
- III. Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych i wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych
- IV. Rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury
- V. Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią
- VI. Rozwój współpracy międzyregionalnej w zakresie planowania Przestrzennego

4.2.3 Cele – regionalnego programu operacyjnego

- I. Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy
- II. Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie
- III. Wzrost konkurencyjności turystycznej regionu
- IV. Wzrost znaczenia kultury jako czynnika rozwoju społeczno - gospodarczego
- V. Ochrona oraz poprawa jakości środowiska
- VI. Wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa

⁵ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa, uchwalony Uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004

- VII. Ukształtowanie efektywnego i zintegrowanego systemu transportowego*
- VIII. Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa o wysokich kwalifikacjach zawodowych, poszukiwanych na rynku pracy*
- IX. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu*
- X. Skuteczna absorpcja środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego*

4.2.4 Cele planowania przestrzennego:

- I. Ochrona interesu publicznego (ładu przestrzennego, terenów publicznych, chronionych),*
- II. Zapobieganie i rozwiązywanie konfliktom przestrzennym*
- III. Równoważenie i umacnianie rynku*
- IV. Tworzenie warunków rozwoju,*

5 Proponowane wskaźniki / mierniki:

5.1 Wskaźniki ekonomiczne [AE]

5.2 Wskaźniki demograficzne / jakości życia [AE]

5.3 Wskaźniki środowiskowe [GiG]

5.4 Wskaźniki dostępności:

- Wd.1. Stopień dostępności samochodem⁶,
- Wd.2. Wydatki na infrastrukturę drogową / 1 mieszkańca,
- Wd.3. udział transportu publicznego w transporcie ogółem,
- Wd.4. dostępność do komunikacji (telefon, Internet),
- Wd.5. ilość zużytej energii elektrycznej, wody / 1 mieszkańca,

5.5 Wskaźniki przestrzenne; powierzchnie terenów:

- Wp.1. przeznaczonych w planach na cele zabudowy mieszkaniowej,
- Wp.2. objętych programami rewitalizacji terenów mieszkaniowych,

⁶ Zgodnie z metodami / narzędziami ESPON

- Wp.3. przeznaczanych w planach na funkcje przemysłowe,
- Wp.4. objętych programami rewitalizacji terenów przemysłowych,
- Wp.5. objętych programami rewitalizacji terenów powojсковych,
- Wp.6. zagospodarowanych / niezagospodarowanych w ramach KSSE⁷,
- Wp.7. uznanych w dokumentach planistycznych za obszary problemowe,
- Wp.8. zagrożeń występowania zjawisk kryzysowych (powodziowych, osuwania mas ziemnych, szkód górniczych),
- Wp.9. zdegradowanych / zrehabilitowanych,
- Wp.10. objętych ochroną na podstawie przepisów odrębnych (prawo ochrony przyrody, ochrony i opieki nad zabytkami).

⁷ KSSE – Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna